

- Jyväskylä Studies in Humanities 94.
Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- 2011: Esipuhe. Suomi toisena kielenä työelämässä. – *Puhe ja kieli* 31 s. 137–138.
- Suomen virallinen tilasto 2017. Väestörakenne. Helsinki: Tilastokeskus. <http://www.stat.fi/til/vaerak/> (16.10.2017).
- TERVOLA, MAIJA 2017: Työelämän näkökulma maahanmuuttajataustaisten lääkärin kielitaitoon. – *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 54 s. 196–208.
- VIRTANEN, AIJA 2011: Käsitteitä kansainvälisesti rekrytoitujen hoitajien ammatillisesta kielitaidosta ja sen kehittymisestä. Mediakeskusteluiden ja asiantuntijan haastattelun analyysia. – *Puhe ja kieli* 31 s. 153–172.
- 2013: Minä sairaanhoitajana. Tulevaisuuden minuudet motivaatiota muokkaimassa. – *Lähivertailuja* 23 s. 403–427.
- 2016: Insights into the agency, positioning and professional Finnish language skills of international nursing students. – *Apples – Journal of Applied Language Studies* 10 (2) s. 63–81.
- 2017: The multivoicedness of written documentation. An international nursing student documenting in a second language. – *European Journal of Applied Linguistics* 5 s. 115–140.

Katsaus pohjoismaisiin sosio-onomastisiin tutkimusaiheisiin

Terhi Ainiala & Jan-Ola Östman (toim.): *Socio-onomastics. The pragmatics of names.* Pragmatics & Beyond New Series 275. Amsterdam: John Benjamins 2017. 231 s. ISBN 978-90-272-5680-5.

Sosiolingvistiksi suuntautunutta nimistöntutkimusta on tehty Euroopassa jo noin puoli vuosisataa. Olisikin mitä sopivin aika koota yhteen tähänastisen sosio-onomastisen tutkimuksen teoriaa, metodeja ja tuloksia. Terhi Ainialan ja Jan-Ola Östmanin toimittaman ja kansainvälisen kustantajan julkaiseman teoksen otsikko, *Socio-onomastics: the pragmatics of names*, herättää lukijassa tällaisia odotuksia. Nimestään huolimatta teos ei kuitenkaan tarjoa näin laajaa näkökulmaa sosio-onomastiikkaan ja nimien pragmatiikkaan, vaan kirjaan on koottu pohjoismaisten – suureksi osaksi suomalaisten – tutkijoiden kirjoittamia, tuoreita tutkimusaiheita käsitteleviä artikkeleita. Tässä ei sinänsä ole mitään vikaa, sillä artikkelikokoelma on laadukas ja temaat-

tisesti yhtenäinen. Kirjan nimen vain soisi kuvaavan täsmällisemmin sisältöä: valtaosa artikkeleista käsittelee itse asiassa kielikontaktitilanteissa esiintyvää ja kielikontakteista johtuvaa nimien variaatiota ja muuttumista eri näkökulmista.

Teoksessa on kymmenen artikkelia, joista ensimmäinen on Ainialan ja Östmanin kirjoittama johdantoluku. Sen jälkeen teos on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäisen otsikko on ”Tradition, identity and transmission” (neljä artikkelia) ja toisen otsikko ”The variability of names” (viisi artikkelia). Kirjan toimittajat toteavat ensimmäisen osan artikkeleiden lähestyvän sosio-onomastista tutkimusta perinteisestä näkökulmasta – tätä tosin tarkemmin täsmentämättä – ja samalla rakentavan yhteyttä uusimpiin nimistöntutkimuksen suuntauksiin. Erityisesti huomio on nimiin kohdistuvissa asenteissa ja nimien ja identiteettien suhteissa. Toisen osan sisältö keskittyy toimittajien mukaan nimien variaatioon käyttötilanteissa.

Traditioon viittaaminen ensimmäisen osan otsikossa on turhaa ja jopa harhaanjohtavaa, sillä molempien osien artikkelit toisaalta kumpuavat sosio-onomastiikan perinteestä ja toisaalta tuovat uusia tuulia tutkimukseen; lukija hahmottaisi osien erot paremmin, jos ensimmäisen osan otsikkoon olisi nostettu vain identiteetti ja asenteet. Myös toisen osan otsikkoa voi pitää jossain määrin epäinformatiivisena, sillä sosio-onomastiikassa on jo lähtökohdaisesti kyse vaihtelun ja muutoksen tutkimuksesta. Paremmin osan sisältöä kuvaisi esimerkiksi viittaus nimien käyttöön ja nimimaisemiin.

Artikkelikokoelman jakaminen osiin ei ole helppo tehtävä, mikäli teoksen rakennetta ei ole tarkoin määritelty ennen artikkeleiden pyytämistä. Temaattisia ryhmittelyvaihtoehtoja olisi käsillä olevaan kokoelmaan ollut varmasti muitakin. On joka tapauksessa hienoa, että toimittajat eivät ole tyytyneet perinteiseen jaotteluun (paikannimet, henkilönnimet ja kaupalliset nimet) vaan ovat pyrkineet tutkimuksen sisällöistä lähtevään ryhmittelyyn.

Menneisyyden muutoksista nykyisiin kielikontakteihin

Johdantoartikkelin mukaan yksi teoksen tavoitteista on tuoda nimistöntutkimusta näkyväksi yleisesti lingvisteille, jotka helposti jättävät erisnimet tutkimuksissaan huomiotta (s. 5, 16). Koska nimistöntutkimus ei ole ainoastaan kielitiedettä vaan lähtökohdaisesti monitieteistä tutkimusta, on perusteltua hakea kontaktipintaa yleiseen kielitieteeseen pragmaatiikan avulla. Kokoelma osoittaa hyvin, että nimet eivät ole ainoastaan tarkoitettua yksilöiviä ilmauksia vaan niillä on monia muitakin tehtäviä – niin kulttuurisia, yhteiskunnallisia kuin vuoro-vaikutuksellisia. Se, miten nimet vaihtelevat ja muuttuvat, on merkki näistä muista tehtävistä, ja nimien vaihtelun ja muutoksen tutkiminen on sosio-onomastiikkaa.

Ainialan ja Östmanin johdantoartikkeli kuvailee nimistöntutkimusta ja sosio-onomastiikkaa lyhyesti niille, jotka eivät alaa entuudestaan tunne, sekä esittelee kirjan muut artikkelit. Katsaus tutkimusalaan on ymmärrettävästi hyvin pintapuolinen, mutta lähdeluettelo johdattaa kiinnostuneen tarkemman tiedon pariin. Erittäin hyvä asia on, että tuoreet Carole Hough'n (2016) sekä Guy Puzey'n ja Laura Kostanskin (2016) toimittamat teokset ovat ehtineet mukaan lähdetietoihin. Sosio-onomastinen henkilönnimitutkimus on artikkelissa esillä hyvin lyhyesti. Mainita olisi voinut myös joitakin viime vuosina ilmestyneitä kaupallisen nimistön tutkimuksia, ovathan ne usein teoreettisilta lähtökohdilta tai tutkimusmetodeiltaan selvästi sosio-onomastisia (esim. Kremer & Ronneberger-Sibold toim. 2007; Boerrigter & Nijboer toim. 2009; Wochele, Kuhn & Stegu toim. 2012; Sjöblom, Ainiala & Hakala toim. 2013). Itse artikkeleiden joukossa henkilönnimiä käsitteleviä tutkimuksia on kaksi samoin kuin kaupallista nimistöä.

Kirjan tutkimusartikkeliosuuden aloittaa Norjan arktisessa yliopistossa Tromsassa työskentelevän Aud-Kirsti Pedersenin artikkeli paikannimien siirtymisestä kielestä toiseen neljässä kielenvaihdon kokeneessa yhteisössä ("The transmission of toponyms in language shift societies"). Pedersenin aineisto koostuu itse nimes-tetyistä ja eri lähteistä kerätyistä paikannimistä. Vertailtavana ovat alun perin saamelainen Kaldfjordenin kunnan norjalaisyhteisö, saamelaisten ja kveenien aikoinaan asuttamien Skibotnin ja Kvæningsbotnin kylien norjalaisyhteisö, Skotlannin pohjoispuolella sijaitseva Orkneyn saariyhteisö sekä Ranskan pohjoisnormandia-lainen yhteisö. Pedersen selvittää, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet substraatti- tai superstraattinimien omaksumiseen. Substraattinimet ovat vallalla olevassa kielessä jäänteitä kadonneesta kielestä, ja superstraattinimet ovat valtaapitävien kielen

vaikutusta alistetussa asemassa olevan kielen nimistöön. Tutkija osoittaa, että kielenvaihtotilanteissa paikannimiä siirtyy kielestä toiseen sen mukaan, millaiset kielenulkoiset tekijät alueella vallitsevat. Tärkeitä tekijöitä ovat muun muassa kahden kielen rinnakkaiselon pituus, vähemmistökielen puhujien sosiaalinen asema suhteessa enemmistöön ja kirjakielen olemassaolo.

Henkilönnimien sosio-onomastinen tutkimus on voittopuolisesti kohdistunut etunimien suosionvaihteluun ja etunimen valinnan kriteereihin. Sirkka Paikkalan (2004) sukunimikäytäntömme modernisoitumista käsittelevää väitöskirjaa lukuun ottamatta sukunimien pragmatiikkaa selvittävät tutkimukset ovat harvassa. Myös tähän kokoelmaan otetut kaksi henkilönnimiartikkelia käsittelevät kumpikin etunimiä: Halmstadin yliopistossa työskentelevä Emilia Aldrin tutkii ruotsalaisaineistolla, miten identiteetit rakentuvat lapsen nimenvaihtoprosessissa, ja norjalaisen Gulbrand Alhaugin sekä Minna Saarelman artikkelissa paneudutaan Norjassa asuvien suomalaisten ja suomalais-norjalaisten perheiden lasten nimenvaihtoon. Aldrin tiivistää artikkelissaan ”Creating identities through the choice of first names” erinomaisen väitöskirjansa (2011) sisällön englanniksi ja tuo näin tärkeät tutkimustuloksensa kansainvälisen yleisön saataville. Hänen mukaansa lapsen nimen valinnassa on ennen kaikkea kyse vanhempien tarpeesta asemoida itsensä ja lapsensa erilaisiin sosiaalisiin ja tilanteisiin ympäristöihin. Tälle sopivana jatkona Alhaugin ja Saarelman artikkelissa ”Naming of children in Finnish and Finnish-Norwegian families in Norway” kuvataan nimenvaihtamisen strategioita kaksikielisessä ympäristössä yksikielisiä kaksikielisiä perheitä. Tilastollinen selvitys ja informanttien haastattelut osoittavat, että useimmissa perheissä pyritään löytämään kompromissi suomalaisen ja norjalaisen nimiperinteen väliltä. Samalla kuitenkin myös äidin kielitaustalla on merkittävä vaikutus lapsen nimen valintaan.

Ensimmäisen osan viimeisessä artikkelissa Jarno Raukko selvittää eksynyimien eli lähtökielestä poikkeavien kohdekielisten nimien pragmatiikkaa artikkelissaan ”Names in contact: Linguistic and social factors affecting exonyms and translated names”. Tiukan määritelmän mukaan eksynyimeiksi luetaan paikannimet, jotka ovat sellaista kieltä, jolla ei ole tarkoitteen sijaintivaltiossa virallisen kielen asemaa (UNGEEN 2002). Määritelmä on ongelmallinen esimerkiksi monien alkuperäisvähemmistöjen puhumien kielten kannalta, mitä on viime aikoina tuotu eri yhteyksissä esiin (esim. Watanabe 2017). Eksynyimeihin suhtaudutaankin nykyisin yhä useammin arvokkaana kulttuuriperintönä (s. 112). Artikkelin pääpaino on eurooppalaisissa paikannimissä, mutta esimerkkien joukossa on myös muutamia henkilönnimiä, kuten tunnettujen kuninkaallisten tai taiteilijoiden nimiä. Lisäksi kirjoittaja käsittelee saman valtion eri virallisilla kielillä esiintyviä nimiä, kuten *Helsingin* vastinetta *Helsingfors*, jota ei siis varsinaisesti pidetä eksynyiminä mutta joka tietystä näkökulmasta (esim. Norjasta katsoen) voidaan sellaiseksi tulkita. Raukko kuvaa laajassa artikkelissaan perusteellisesti nimien erikieliseen käyttöön liittyvää problematiikkaa ja terminologiaa ja tuo esiin muun muassa englannin viimeaikaisen vaikutuksen nimien käyttöön. Lisäksi hän esittelee kyselyä, jossa hän on selvittänyt suomenpuhujien eksynyimeihin kohdistuvia asenteita. Pidän Raukon artikkelia tärkeänä puheenvuorona eksynyimejä koskevassa keskustelussa.

Nimien käyttö, nimiasenteet ja kieli- maisema

Kirjan toinen osa alkaa Ainalan ja Hanna Lappalaisen yhteisartikkelilla ”Orienting to norms: Variability in the use of names for Helsinki”, joka käsittelee *Helsinki*-, *Hesa*- ja *Stadi*-nimien käyttöä puheessa ja niiden käyttöön liittyviä asenteita ja normeja.

Tutkimuksen aineistona on ääni- tai videotallennettuja ryhmä- ja yksilöhaastatteluja, jotka kaikki sisältävät paitsi metakielistä keskustelua pääkaupunkimme nimistä myös spontaanisti tuotettuja esimerkkejä nimien käytöstä. Lisäksi aineistona on joukko kyselyvastauksia. Artikkelissa osoitetaan, että ihmisten ilmaisema käsitys näiden nimien käytöstä poikkeaa selvästi heidän omasta kielenkäytöstään. Kirjoittajat esittävät, että nimivariantin valinta riippuu siitä, miten osallistujat asemoivat itsensä suhteessa keskustelun toisiin osapuoliin ja esimerkiksi ympäröivään tilanteeseen. Informanttien käsitys omasta kielenkäytöstään heijastelee oikeastaan heidän suhdettaan sosiaalisiin normeihin ja siihen, millaisten sosiaalisten ryhmien jäsenenä he näkevät itsensä.

Maria Vidbergin artikkelissa ”Place names in contact: The use of Finnish place names in Swedish contexts in Helsinki” palataan kielten välisiin kontakteihin. Artikkelit selvittää suomenkielisten paikanimien käyttöä Helsingin ruotsinpuhujien keskuudessa. Ryhmähaastatteluista koostuvan litteroidun aineiston pohjalta Vidberg osoittaa, että suomenkielisiä nimelementtejä voidaan käyttää ruotsinkielisessä keskustelussa kolmella tavalla: yksinomaisesti, rinnakkain ruotsinkielisten nimien kanssa tai muodostamalla niin sanottu hybridinimi, jossa erikieliset nimet sekoittuvat (esim. *Pengergatan*, virallisesti *Terassgatan*). Useimmiten suomenkielinen nimi tai rinnakkaiset nimet esiintyvät metalingvistisessä tilanteessa, mutta hybridejä käytetään yleensä sellaisenaan, varsinaisena nimenä.

Seuraavat kaksi artikkelia käsittelevät kaupallista nimitystä, tarkemmin ottaen yritysnimiä. Artikkelissaan ”Attitudes towards globalized company names” Leila Mattfolk selvittää, millaisia asenteita suomenruotsalaisilla kielenpuhujilla on ruotsinkielisessä Närpiössä esiintyviä englanninkielisiä yritysnimiä kohtaan. Väinö Syrjälän artikkeli ”Naming busi-

nesses – in the context of bilingual Finnish cityscapes” puolestaan tekee selkoa kaksikielisten kuntien, Kauniaisten ja Karjaan, katukuvassa näkyvistä yritysnimistä. Molemmista artikkeleista liikutaan siis jälleen kielikontaktien aihepiirissä. Mattfolkin tutkimusta voi luonnehtia kansanonomastiikaksi, jonka metodina käytetään fokusryhmähaastatteluihin perustuvaa diskurssianalyysia, kun taas Syrjälän tutkimus on kvantitatiivista kielimaisematutkimusta. Teoreettis-metodologisesti molemmat artikkelit tuovat onomastiikkaan tuoretta näkökulmaa. Mattfolkin tutkimuksen keskeinen tulos on, että kielenpuhujat asenoituvat englanninkielisiin yritysnimiin eri tavoin kuin muihin kieleen tunkeutuviin englismeihin. Tällaiset nimet hyväksytään helpommin kenties siksi, että niiden koetaan olevan muuta kieltä enemmän yrityksen itsensä päätettävissä. Mattfolk toteaa tämän sopivan yhteen sen ajatuksen kanssa, että nimet prosessoitetaan kognitiivisesti eri tavoin kuin muut sanat. Syrjälän tutkimus puolestaan osoittaa, että kaksikielisissä kunnissa ruotsin kielellä on näkyvä sija kaupallisessa kielimaisemassa vain, jos kunnassa on ruotsinkielinen enemmistö. Ruotsin vähemmistöasema ei riitä vaikuttamaan yritysnimistöön, vaikka kieli muuten olisi kunnassa sosiolingvistisesti vahvoilla. Vaikka suomalaisenemmistöisessä Kauniaisissa ruotsin asema on vahva, ei sen kaupallinen nimimaisema juuri tunnu poikkeavan kielirakenteeltaan toisenlaisen kaksikielisen Turun tilanteesta (vrt. Sjöblom 2013).

Teoksen viimeisen artikkelin kirjoittajat, Ainiala ja Mia Halonen, ovat paneutuneet paikannimiin liittyviin käsityksiin ja asenteisiin – tällä kertaa Helsingin somaliluorten näkökulmasta (”The perception of Somali place names among immigrant Somali youth in Helsinki”). Kirjoittajat määrittelevät tutkimuksensa kansanonomastiikaksi, jossa analyysin kohteena on ihmisten puhe nimistä ja nimien käytöstä sekä nimien käyttöihin liittyvistä us-

komuksista. Kovin monia omia paikan-nimiä nuorilta ei haastatteluissa saatu, mutta keskeiset tulokset liittyvätkin siihen, miten he itse asennoituvat omakielisiin nimiin. Nuoret eivät esimerkiksi tunnu pitävän Vuosaaren ja Meri-Rastilaan viittavia nimiä *Mogadishu* ja *Mogadishu Avenue* rasistisina, vaikka kantaväestö ne alun perin sellaisiksi mielsikin. Artikkelin merkittävin pohdinta liittyy haastattelumetodiin: kirjoittajat toteavat haastattelijan toiminnalla voivan olla suurta vaikutusta haastateltaviin ja samalla tutkimusaineistoon, mutta Ainialan ja Halosen mielestä tämä ei kuitenkaan poista haastatteluista saatavien tulosten merkitystä. Olisikin kiinnostavaa pohtia, olisiko nimistöhaastatteluja mahdollista standardoida niin, että haastattelijan vaikutus informanttien vastauksiin saataisiin minimoitua.

Lopuksi

Ainialan ja Östmanin toimittama teos on sopivan laajuinen ja sisällöltään yhtenäinen työ. Artikkelien pituus vaihtelee Vidbergin 10 sivusta Raukon 32 sivuun, mutta pääasiassa artikkelit ovat parikymmensivuisia. Toimittajat ovat viimeistelleet työn huolellisesti, mitä osoittavat myös esimerkiksi artikkelien väliset sisäiset viittaukset.

Kovakantaisen teoksen ulkoasu on tyylikäs ja selkeä. Artikkeleita havainnollistavat kuvat on painettu värillisinä, mikä parantaa niiden luettavuutta. Kuvitusvalokuvat ovat kaikki mustavalkoisia, mutta painojälki on hyvää eikä kuvien informaatioarvo kärsi värien puuttumisesta. Asiahakemisto helpottaa kirjan selaamista ja kiinnostavien asioiden löytämistä.

Sosio-onomastinen tutkimusperinne on Pohjoismaissa erityisen vahva. Suurin osa tutkimuksesta kirjoitetaan kuitenkin suomeksi ja skandinaavisilla kielillä. Siksi on erityisen tärkeää, että tuoretta tutkimusta saatetaan englanniksi myös laajemman kansainvälisen tiedeyhteisön käyt-

töön. Vaikka teos on suunnattu yleisesti kielentutkijoille, ovat nimistöntutkijat Pohjoismaiden ulkopuolella vähintään yhtä tärkeä kohderyhmä. Ainialan ja Östmanin kokoelmateos on tarpeellinen lisä onomastiseen kirjallisuuteen.

PAULA SJÖBLOM
etunimi.sukunimi@utu.fi

Kirjoittaja on yliopistonlehtori ja nimistöntutkija Turun yliopistossa.

Lähteet

- ALDRIN, EMILIA 2011: *Namnval som social handling. Val av förnamn och samtal om förnamn bland föräldrar i Göteborg 2007–2009*. Uppsala: Uppsala Universitet.
- BOERRIGTER, REINA – NIJBOER, HARM (toim.) 2009: *Names as language and capital. Proceedings. Names in the Economy III, Amsterdam, 11–13 June 2009*. Amsterdam: Meertens Instituut. <http://www.meertens.knaw.nl/nite/> (23.2.2018).
- HOUGH, CAROLE (toim.) 2016: *The Oxford handbook of names and naming*. Oxford: Oxford University Press.
- KREMER, LUDGER – RONNEBERGER-SIBOLD, ELKE (toim.) 2007: *Names in commerce and industry. Past and present*. Berlin: Logos Verlag.
- PAIKKALA, SIRKKA 2004: *Se tavallinen Virtanen. Suomalaisen sukunimikäytännön modernisoituminen 1850-luvulta vuoteen 1921*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk42/Se_tavallinen_Virtanen.pdf.
- PUZEY, GUY – KOSTANSKI, LAURA (toim.) 2016: *Names and naming. People, places, perceptions, and power*. Bristol: Multilingual Matters.
- SJÖBLOM, PAULA 2013: Commercial names in Finnish public space. – Oliviu Felecan & Alina Bugheșiu (toim.), *Onomastics in contemporary public space* s. 161–171.

Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

SJÖBLOM, PAULA – AINIALA, TERHI – HAKALA, ULLA (toim.) 2013: *Names in the economy. Cultural prospects*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

UNEGGN 2002: *Glossary of terms for the standardization of geographical names*. United Nations Group of Experts on Geographical Names. New York, NY: United Nations.

WATANABE, KOHEI 2017: UN resolutions on

the reduction of exonym use. Witnesses of the past or guidelines still observed?

– Aloitusesitelmä 14.8.2017. UNGEGN, 11th Conference, 8–17 August 2017, New York, NY: United Nations. https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNEGGN/docs/11th-uncsgn-docs/50th_Anniversary/panel.pdf (7.1.2018).

WOCHELE, HOLGER – KUHN, JULIA – STEGU, MARTIN (toim.) 2012: *Onomastics goes business. Role and relevance of brand, company and other names in economic contexts*. Berlin: Logos Verlag.

Uusi väline vähemmistökielten tilan arviointiin

Johanna Laakso, Anneli Sarhimaa, Sia Spiliopoulou Åkermark & Reetta Toivanen: *Towards openly multilingual policies and practices. Assessing minority language maintenance across Europe*. Linguistic Diversity and Language Rights 11. Bristol: Multilingual Matters 2016. 280 s. ISBN 978-1-78309-495-0.

Euroopan kielellinen monimuotoisuus on turvattava. Näin on todennut esimerkiksi Euroopan komissio (EC 2005: 2). Käytännön toimet monimuotoisuuden edistämiseksi eivät toistaiseksi ole kuitenkaan olleet riittäviä, sillä Euroopan vähemmistökielten asema on heikko. Tämän tuloksen joutuvat esittämään Johanna Laakso, Anneli Sarhimaa, Sia Spiliopoulou Åkermark ja Reetta Toivanen teoksessaan *Towards openly multilingual policies and practices*, jossa Euroopan monikielisyttä tarkastellaan suomalais-ugrialaisten kieli-vähemmistöjen näkökulmasta.

Teos koostuu 12 tapaustutkimuksesta ja pohjautuu ELDIA-hankkeessa koottuun aineistoon. ELDIA (European Language Diversity for All) oli Euroopan unionin vuosina 2010–2013 rahoittama hanke, jossa tutkittiin monikielisyttä ja sen vaikutuk-

sia eurooppalaisessa kontekstissa. Tavoitteena oli selvittää 12 suomalais-ugrilaisen vähemmistökielen tila Euroopan unionissa, Norjassa ja Venäjällä (s. xv–xvi). Hankkeen satoa on myös uudenlainen Euroopan kielten elinvoimaisuutta mittaava barometri, EuLaViBar (European Language Vitality Barometer).

Hankkeen tuloksia esittelevän teoksen lähtökohtana on, että Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden suhtautuminen monikielisyyteen on ristiriitaista. Yhtäältä monikielisyttä pidetään arvona ja ihmisiä kannustetaan oppimaan äidinkieltensä lisäksi muita kieliä, vaikkakin lähinnä valtakielisiä. Toisaalta vähemmistökielten puhujia ei juurikaan tueta oman kielensä oppimisessa ja säilyttämisessä. (S. 2–3.) Tätä ristiriitaa kirja pyrkii tekemään näkyväksi esittelemällä eri maiden kielilainsäädäntöä ja vertaamalla sitä barometrin avulla saatuihin tuloksiin kielten todellisesta tilasta. Teos osoittaa tapaustutkimusten avulla, mikä vähemmistökielten tukemisessa on ollut onnistunutta ja mikä ei. Samalla se nostaa esille kielivähemmistöjen edustajien omia mielipiteitä ja toiveita.

Teoksessa on viisi tekijöiden itse kirjoittamaa lukua sekä viimeisenä sarjan